

IWAY-toimintaohjeisto

Ympäristöä sekä sosiaali- ja työoloja koskevat vähimmäisvaatimukset tuotteiden, materiaalien ja palvelujen toimittajille

Julkaissut:
IKEA Services AB

Hyväksynyt:
INGKA Holding B.V.

Päiväys:
2012.12.01

Versio:
5.1

IWAY-toimintaohjeisto

Johdanto

Toimintaamme ohjaavat periaatteet

Me IKEA-konsernissa tiedämme, että liiketoiminnallamme on vaikutuksia ihmisiin ja ympäristöön, erityisesti ihmisten työoloihin ja ympäristön tilaan, sekä paikallisesti että maailmanlaajuisesti.

Uskomme, että voimme harjoittaa menestyksestä liiketoimintaa ja olla samalla eettinen liikeyritys. Tämä on edellytys tulevaisuuden kasvullemme. Kasvu onnistuu yhteistyössä *tavarantoimittajien* kanssa, jotka jakavat visiomme ja tavoitteemme.

Ympäristöä ja sosiaali- ja työoloja koskevien asioiden parissa tekemäämme työtä ohjaavat seuraavat periaatteet:

- Mikä on lasten etujen mukaista?
- Mikä on *työntekijöiden* etujen mukaista?
- Mikä on ympäristön etujen mukaista?

Nämä periaatteet auttavat meitä toteuttamaan IKEA-konsernin kestäväen kehityksen strategiaa "People & Planet Positive".

Perusteet

IKEA Way on Purchasing Products, Materials and Services (IWAY) on IKEA-konsernin *tavarantoimittajille* tarkoitettu toimintaohjeisto. Se sisältää IKEA-konsernin *tavarantoimittajilleen* asettamat ympäristöön ja sosiaali- ja työoloihin (mukaan lukien lapsityövoiman käyttö) liittyvät vähimmäisvaatimukset.

IWAY-toimintaohjeisto perustuu kahdeksaan keskeiseen yleissopimukseen, jotka on määritelty Kansainvälisen työjärjestön (ILO) julistuksessa työelämän peruseriaatteista ja -oikeuksista kesäkuussa 1998, ja YK:n Global Compact -aloitteen kymmeneen periaatteeseen.

IKEA-konserni tunnustaa ihmisoikeuksia koskevat peruseriaatteet siten kuin ne on määritelty ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa (Yhdistyneet kansakunnat 1948) ja huomioi toiminnassaan YK:n pakoteluettelon ja EU:n rajoittavien toimenpiteiden luettelon.

Lakien noudattaminen ja IKEA-vaatimukset

IKEA-*tavarantoimittajien* tulee aina täyttää tiukimmat soveltuvat vaatimukset, olivat ne sitten lakisääteisiä vaatimuksia tai IKEA IWAY -ohjeistossa mainittuja vaatimuksia.

Mikäli IKEA-vaatimukset ovat ristiriidassa kansallisten lakien tai säännösten kanssa, *tavarantoimittajan* tulee aina noudattaa lakeja. Tällaisissa tapauksissa *tavarantoimittajan* tulee välittömästi ilmoittaa asiasta IKEA-konsernille.

Luottamuksellisuus

IWAY-toimintaohjeiston onnistunut noudattaminen edellyttää *tavarantoimittajan* ja IKEA-konsernin välistä yhteistyötä, keskinäistä luottamusta ja kunnioitusta. Kaikkia *tavarantoimittajan* huomioita, keskusteluja ja kirjallisia tiedonantoja tullaan IKEA-konsernissa käsittelemään luottamuksellisesti. Tämä koskee sekä IKEA-konsernin työntekijöitä että mahdollisia IKEA-konsernin nimeämiä kolmansia osapuolia.

IWAY-toimintaohjeisto

Ympäristöä sekä sosiaali- ja työoloja koskevat vähimmäisvaatimukset tuotteiden, materiaalien ja palvelujen toimittajille

Yritysetiikka

Luottamus, lahjomattomuus ja rehellisyys ovat IWAYn perusta, ja niillä on keskeinen rooli ohjeiston kestävässä noudattamisessa. Näiden arvojen pohjalta aloitamme liikesuhteet, ja näitä arvoja kunnioittamalla liikesuhteet kehittyvät.

On tärkeää, että kaikki IKEA-*työntekijät* ja ulkopuoliset yhteistyökumppanit ymmärtävät IKEA-konsernin suhtautumisen korruptioon ja sen ehkäisemiseen. Tähän liittyvät säännöt on esitelty IKEA Group Policy and Standard on Anti Corruption -ohjeistossa. Säännöt on kirjattu myös sopimukseen, jonka kaikki yhteistyökumppanimme allekirjoittavat.

IWAY-toimintaohjeisto

Ympäristöä sekä sosiaali- ja työoloja koskevat vähimmäisvaatimukset tuotteiden, materiaalien ja palvelujen toimittajille

IWAY-toimintaohjeisto – yleinen osio

1. IWAY-perusvaatimukset (IWAY Must)
2. Yleiset ehdot
3. Yritysetiikka
4. Ympäristö
5. Kemikaalit
6. Jätteet
7. Häätätilanteet ja palontorjunta
8. Työntekijöiden terveys ja turvallisuus
9. Rekrytointi, työaika, palkka ja edut
10. Majoitus
11. Lapsityövoima ja nuoret työntekijät
12. Syrjintä
13. Työntekijöiden osallistuminen
14. Häirintä, hyväksikäyttö ja kurinpitotoimet

Määritelmät ja sanasto

Tärkeimmät lähteet

IWAY-toimintaohjeisto

Ympäristöä sekä sosiaali- ja työoloja koskevat vähimmäisvaatimukset tuotteiden, materiaalien ja palvelujen toimittajille

Tämä on IWAY-toimintaohjeiston yleinen osio. Joitakin IKEA-toimitusketjun osia varten saattaa olla voimassa erityisosoita, esim. metsänhoito- tai kuljetusosiot, jotka sisältävät lisävaatimuksia tai mukautettuja vaatimuksia.

Kursiivilla kirjoitetut sanat tai ilmaukset määritellään tämän asiakirjan lopussa.

1. IWAY-perusvaatimukset (IWAY Must)

1.1 Lapsityövoima

- *Tavarantoimittaja* ei käytä lapsityövoimaa.
- Kaikista *työntekijöistä* on olemassa iän todistava asiakirja.

Lapsityövoimalla tarkoitetaan lapsen suorittamaa työtä, joka häiritsee lapsen oikeutta kasvaa ja kehittyä terveellä tavalla ja saada laadukasta koulutusta. Lapsella tarkoitetaan alle viisitoistavuotiaasta henkilöä, ellei paikallinen lainsäädäntö määrittele korkeampaa ikää työnteon vähimmäisiäksi tai oppivelvollisuuden loppumisiäksi; näissä tapauksissa korkeampi ikä on voimassa. Jos työnteon vähimmäisiäksi määritellään 14 vuotta, kuten joissakin kehitysmaissa, alempi ikä on voimassa.

1.2 Pakko- ja orjatyö

Pakko-, vanki-, orja- tai vastentahtoista työvoimaa ei käytetä.

- *Työntekijöillä* on laillinen oikeus työskennellä *tavarantoimittajan* tiloissa.
- *Työntekijöillä* on vapaus päättää työsuhde milloin hyvänsä sovitun irtisanomisajan mukaisesti ilman sopimussakkoja tai palkanvähennyksiä.
- *Työntekijöillä* on vapaus poistua työpaikalta työvuoronsa päätyttyä.
- *Työntekijöiden* henkilökohtaisia asiakirjoja tai muuta omaisuutta ei pidätetä.
- *Työntekijöiltä* ei ole peritty, suoraan tai välillisesti, mitään maksuja tai palkkioita, jotka liittyvät rekrytointiin ja/tai työhönottoprosessiin. Jos rekrytointiyritys on perinyt tämänkaltaisia maksuja, *tavarantoimittaja* on korvannut maksut *työntekijälle*.
- *Työntekijöiltä* ei ole vaadittu vakuuksia, heidän palkkojaan ei makseta myöhässä, eikä heille ole tarjottu palkkaennakkoja tai lainoja sillä seurauksella, että he velkaantuvat ja ovat sen vuoksi sidottuja työsuhteeseen.

1.3 Yritysetiikka

IKEA-liiketoimintaan ei liity korruptiota tai lahjusten käyttöä. IWAY-toimintaohjeistoon liittyviä lakisäätteisiä virallisia asiakirjoja ei ole manipuloitu.

1.4 Vakava ympäristön pilaantuminen

Toiminta ei aiheuta vakavaa ympäristön pilaantumista. Vakavalla ympäristön pilaantumisella tarkoitetaan pilaantumista, joka leviää laajalle ympäristöön ja jonka vaikutusten korjaaminen on hyvin vaikeaa tai kallista.

1.5 Vakavat terveys- tai turvallisuusriskit

Työntekijät eivät altistu vakaville terveys- tai turvallisuusriskeille. Vakavalla terveys- tai turvallisuusriskillä tarkoitetaan terveys- ja turvallisuusriskejä, jotka muodostavat välittömän uhan *työntekijän* hengelle tai saattavat aiheuttaa pysyvän vamman tai sairauden.

1.6 Työajat

Tavarantoimittaja ylläpitää kaikkia *työntekijöitä* koskevaa avointa ja luotettavaa kirjanpitoa työajoista ja palkoista.

IWAY-toimintaohjeisto

Ympäristöä sekä sosiaali- ja työoloja koskevat vähimmäisvaatimukset tuotteiden, materiaalien ja palvelujen toimittajille

1.7 Palkat

Työntekijöille maksettava palkka vastaa vähintään lakisääteistä vähimmäispalkkaa.

1.8 Työntekijöiden tapaturmavakuutukset

Tavarantoimittaja hankkii kaikille *työntekijöilleen* tapaturmavakuutuksen, joka kattaa työssä sattuneiden *tapaturmien* aiheuttamat hoitokulut ja työssä sattuneista pysyvään työkyvyttömyyteen johtaneista *tapaturmista* maksettavat korvaukset.

2. Yleiset ehdot

2.1 Lakien noudattaminen

Käytössä on *rutiinit*, joiden avulla varmistetaan, että IWAY-toimintaohjeiston vaatimuksiin liittyviä lakeja ja säännöksiä noudatetaan.

2.2 IWAY-vastuu

Yrityksessä on organisaatio ja *rutiinit*, joiden avulla varmistetaan, että IWAY-vaatimuksia noudatetaan.

2.3 IWAY-toimintaohjeisto ja alihankkijat

Tavarantoimittaja toimittaa *IWAY-vaatimukset tai vastaavat vaatimukset*, mukaan lukien "The IKEA Way on Preventing Child Labour"-ohjeiston, tiedoksi omille ensimmäisen tason *alihankkijoilleen*, jotka osallistuvat tuotteiden, materiaalien tai palvelujen tuottamiseen IKEA-konsernille.

Tavarantoimittajalla on oikeus suorittaa IWAY-tarkastuksia *alihankkijoidensa* tiloissa.

2.4 IWAY ja kriittiset alihankkijat

Kohdassa 2.3 mainitun lisäksi *tavarantoimittaja* pitää kirjaa ensimmäisen tason *alihankkijoista*, jotka osallistuvat tuotteiden, materiaalien tai palvelujen tuottamiseen IKEA-konsernille.

Tavarantoimittaja tarkastaa, että ensimmäisen tason *kriittiset alihankkijat* täyttävät IWAY-perusvaatimukset (IWAY Must) IKEA-sopimuskumppanin kanssa sovitussa mittakaavassa ja aikataulussa. Tarkastuksen tulokset dokumentoidaan ja pyydettyäessä toimitetaan IKEA-konsernille.

2.5 IWAY-toimintaohjeistosta tiedottaminen työntekijöille

IWAY-toimintaohjeisto, mukaan lukien mahdolliset erityisosiot, tai vastaavat tiedot toimitetaan tiedoksi kaikille *työntekijöille* kielellä, jota he ymmärtävät.

Työntekijöille ilmoitetaan, missä IWAY-toimintaohjeisto on luettavissa, ja *työntekijöillä* on rajoittamaton pääsy kyseisiin tietoihin.

2.6 Sisäiset tarkastukset

Käytössä on avoimet ja luotettavat *rutiinit*, joiden avulla varmistetaan, tarkastetaan ja raportoidaan, että *IWAY-vaatimuksia* (tai *vastaavia vaatimuksia*) noudatetaan.

Tarkastus suoritetaan vähintään kerran vuodessa, ja raportteja säilytetään 24 kuukautta.

3. Yritysetiikka

3.1 Korruption vastaiset toimintaperiaatteet

Yrityksessä on laadittu korruption vastaiset *toimintaperiaatteet*, ja niitä noudatetaan.

IWAY-toimintaohjeisto

Ympäristöä sekä sosiaali- ja työoloja koskevat vähimmäisvaatimukset tuotteiden, materiaalien ja palvelujen toimittajille

Toimintaperiaatteissa käsitellään *tavarantoimittajan* ja IKEA-konsernin välistä liikesuhdetta ja ilmaista selkeästi, että lahjontaa ja korruptiota ei sallita.

3.2 Avoimet ja luotettavat asiakirjat ja tiedot

IWAY-toimintaohjeistoon liittyvät asiakirjat, tiedot, raportit jne. ovat avoimia, virheettömiä ja luotettavia.

3.3 Johtajien koulutus

Yrityksen asiaankuuluva johto ja IKEA-yhteyshenkilöt tuntevat IKEA-konsernin yritysetiikkaa koskevat periaatteet ja ovat saaneet niihin liittyvää koulutusta.

4. Ympäristö

4.1 Päästöt ulkoilmaan

Lakeja ja säännöksiä, jotka liittyvät ulkoilmaan joutuviin päästöihin, noudatetaan, ja tarvittaessa hankitaan asianmukaiset luvat ja testiraportit.

4.2 Melupäästöt ulkoilmaan

Lakeja ja säännöksiä, jotka liittyvät melupäästöihin, noudatetaan, ja tarvittaessa hankitaan asianmukaiset luvat ja testiraportit

4.3 Vesipäästöt

Tavarantoimittaja käsittelee jäteveden asianmukaisesti paikan päällä, tai jätevesi johdetaan valtuutettuun ulkoiseen jätevedenkäsittelylaitokseen.

Jätevedenpuhdistamoja käytetään ja huolletaan asianmukaisesti, ja ne soveltuvat toiminnasta syntyvien jätevesityyppien ja -määrien käsittelyyn.

Jätevedenpuhdistamoja hoitavalla henkilöstöllä on tarvittava pätevyys.

4.4 Maaperän saastuminen

Maaperän saastumiseen reagoidaan välittömästi.

Nykyiseen ja aikaisempaan toimintaan liittyvät maaperän saastumisen riskit selvitetään ja arvioidaan.

Havaittu maaperän saastuminen raportoidaan asianmukaiselle viranomaiselle, ja tilanteeseen reagoidaan viranomaisen antamien ohjeiden mukaisesti. *Tavarantoimittaja* tiedottaa tilanteen etenemisestä ja lopputuloksesta IKEA-konsernille.

4.5 Ympäristötehokkuuteen liittyvä raportointi

IKEA-konsernille toimitetaan vuosittain ympäristötehokkuuteen liittyvä raportti.

Raportin sisällön, rakenteen ja ajankohdan määrittelee asianmukainen IKEA-organisaatio, ja siinä ilmoitetaan vähintään veden- ja energiankulutus.

4.6 Jatkuvat parannukset

Tavarantoimittaja arvioi tuotantonsa ja toimintansa tämänhetkiset ympäristövaikutukset.

Haitallisten ympäristövaikutusten vähentämiseksi tehdään kirjalliset suunnitelmat, jotka tarkastetaan säännöllisin väliajoin. Suunnitelmat pitävät sisällään mitattavat tavoitteet, vastuut, konkreettiset toimenpiteet ja aikataulut. Suunnitelmien tulokset dokumentoidaan.

IWAY-toimintaohjeisto

Ympäristöä sekä sosiaali- ja työoloja koskevat vähimmäisvaatimukset tuotteiden, materiaalien ja palvelujen toimittajille

4.7 Lakien noudattaminen

Lakeja ja säännöksiä, jotka liittyvät ympäristövaikutuksiin ja ympäristönsuojeluun, noudatetaan (myös niiden asioiden osalta, joita ei ole käsitelty tässä luvussa).

Lakisäätteisiä asioita ovat ainakin ympäristöluokitus ja -raportointi ja viranomaisien tekemät tarkastukset. Tarkastusten seurauksena vaadittavat korjaavat toimenpiteet dokumentoidaan ja toteutetaan annetussa aikataulussa

5. Kemikaalit

5.1 Luettelo kemikaaleista ja käyttöturvallisuustiedotteet

Kaikista *kemikaaleista*, joita käytetään tuotannossa, toiminnassa ja huollossa, ja niihin liittyvistä käyttöturvallisuustiedotteista ylläpidetään luetteloa, jota *päivitetään jatkuvasti*.

Luettelosta ilmenee kemiallisen tuotteen nimi, sen käyttötarkoitus/-alue ja viite käyttöturvallisuustiedotteeseen. Käyttöturvallisuustiedotteet ovat kielellä, jota *työntekijät* ymmärtävät.

Jos käytössä on vain yleisiä puhdistuskemikaaleja, toimistomateriaaleja tai muita yleisiä kemikaalituotteita, joihin liittyy vain vähäisiä ja hyvin tunnettuja riskejä, luetteloa ei tarvita, elleivät lait ja säännökset sitä edellytä.

5.2 Kemikaaleihin liittyvät rutiinit

Käytössä *on kemikaalien* ostamiseen, säilytykseen, käsittelyyn ja käyttöön sekä kemikaaleihin liittyviin hätätilanteisiin liittyvät dokumentoidut *rutiinit*.

Jos käytössä on vain yleisiä kemikaalituotteita, joihin liittyy vain vähäisiä ja hyvin tunnettuja riskejä (esim. puhdistuskemikaalit, tavalliset toimistomateriaalit jne.) dokumentoituja *rutiineja* ei tarvita.

5.3 Pätevyys ja koulutus

Kemikaaleja käsittelevät *työntekijät* ovat siihen päteviä, ja ennen työnsä aloittamista he saavat *kemikaalien* ostamiseen, käsittelyyn, käyttämiseen ja säilyttämiseen liittyvää koulutusta.

Koulutuksen kuvaus ja koulutukseen liittyvät tiedot ovat saatavilla.

5.4 Kemikaalien säilytys, käsittely ja kuljetus

Kemikaaleja säilytetään, käsitellään ja kuljetetaan tavalla, joka ehkäisee päästöjä ilmaan, maaperään ja veteen, ehkäisee syttymisen/räjähdyksen riskit ja varmistaa *työntekijöiden* terveyden ja turvallisuuden.

Asiaankuuluvaa tietoa kemiallisten yhdisteiden ja aineiden riskeistä ja turvallisesta käsittelystä on esillä tiloissa, joissa *kemikaaleja* säilytetään ja käytetään.

Kemikaalien säilytystiloissa on kovapintainen lattia, johon *kemikaalit* eivät imeydy. Jos nestemäisten *kemikaalien* vuotojen varalle tarvitaan järjestelmä, se on riittävä suurimman tynnyrin/tankin sisällölle. Kaikkia vaarallisia nesteitä sisältäviä maanpäällisiä/maanalaisia säilytystankkeja valvotaan, jotta mahdolliset vuodot havaitaan ajoissa ja nesteiden joutuminen ympäristöön ehkäistään.

5.5 Kemikaalien merkitseminen

Kaikki kemikaalisäiliöt on merkitty asianmukaisilla ja helposti ymmärrettävillä selosteilla, millä varmistetaan, että *työntekijät* tietävät, mitä *kemikaaleja* säiliöissä on ja mitä riskejä niihin liittyy.

IWAY-toimintaohjeisto

Ympäristöä sekä sosiaali- ja työoloja koskevat vähimmäisvaatimukset tuotteiden, materiaalien ja palvelujen toimittajille

5.6 Lakien noudattaminen

Lakeja ja luokitussäännöksiä, jotka liittyvät *kemikaalien* ostamiseen, säilyttämiseen, käsittelyyn, käyttöön ja kuljetukseen, noudatetaan (myös niiden asioiden osalta, joita ei ole käsitelty tässä luvussa).

6. Jätteet

6.1 Jäteluettelo

Ongelmajätteistä ja tavanomaisista jätteistä ylläpidetään luetteloja, jotta pystytään valvomaan syntyneiden jätteiden tyyppiä ja määrää.

Luettelo osoittaa selvästi, mitkä jätetyypit ovat *ongelmajätteitä*, ja luetteloja *päivitetään jatkuvasti*. Jos käytössä on vain yleisiä kemikaalituotteita, joihin liittyy vain vähäisiä ja hyvin tunnettuja riskejä (esim. puhdistuskemikaalit, tavalliset toimistomateriaalit jne.), luetteloja ei tarvita, elleivät lait ja säännökset sitä edellytä.

6.2 Jätteisiin liittyvät *rutiinit*

Käytössä on *ongelmajätteiden* ja tavanomaisten jätteiden käsittelyyn, säilytykseen, kuljetukseen, kierrätykseen ja hävitykseen liittyvät dokumentoidut *rutiinit*.

Rutiinien tavoite on ehkäistä haitallisia päästöjä ilmaan, maaperään ja veteen ja ehkäistä syttymisen/räjähdyksen riskit. *Rutiinit* varmistavat *työntekijöiden* terveyden ja turvallisuuden ja sisältävät *rutiinit* myös hätätilanteiden varalle.

Jos käytössä on vain yleisiä kemikaalituotteita, joihin liittyy vain vähäisiä ja hyvin tunnettuja riskejä (esim. puhdistuskemikaalit, tavalliset toimistomateriaalit jne.), dokumentoituja *rutiineja* ei tarvita, elleivät lait ja säännökset niitä edellytä.

6.3 Pätevyys ja koulutus

Jätteitä käsittelevät *työntekijät* ovat siihen päteviä, ja ennen työnsä aloittamista he saavat jätteiden käsittelyyn liittyvää koulutusta.

Koulutuksen kuvaus ja koulutukseen liittyvät tiedot ovat saatavilla.

6.4 Jätteiden säilytys, käsittely ja kuljetus

Jätteitä säilytetään, käsitellään ja kuljetetaan tavalla, joka ehkäisee päästöjä ilmaan, maaperään ja veteen, ehkäisee syttymisen/räjähdyksen riskit ja varmistaa *työntekijöiden* terveyden ja turvallisuuden.

Ongelmajätteet ja tavanomaiset jätteet säilytetään erillään ja hyvässä järjestyksessä. Alueet, joissa jätteitä lajitellaan ja/tai säilytetään, ja tynnyrit/säiliöt merkitään asianmukaisesti.

6.5 Jätteiden kierrätys

Jätteet lajitellaan ja toimitetaan kierrätykseen siinä määrin kuin paikalliset olosuhteet ja infrastruktuuri sallivat.

6.6 Laillistetut urakoitsijat

Jätteiden kuljetuksia, säilytystä ja loppusijoitusta hoitavalla urakoitsijalla on siihen tarvittavat lakisääteiset luvat.

Jos laillistettuja urakoitsijoita, kuljetusyriityksiä tai loppusijoitusyriityksiä ei ole saatavilla, *tavarantoimittajan* on varmistettava, että *ongelmajätteet* säilytetään, kunnes niille löydetään sopiva loppusijoituskeino.

IWAY-toimintaohjeisto

Ympäristöä sekä sosiaali- ja työoloja koskevat vähimmäisvaatimukset tuotteiden, materiaalien ja palvelujen toimittajille

6.7 Jätteiden poltto/hautaaminen

Ongelmajätteitä ei saa haudata tai polttaa.

6.8 Lakien noudattaminen

Lakeja ja säännöksiä, jotka liittyvät *ongelmajätteiden* ja tavanomaisten jätteiden käsittelyyn, säilytykseen, kuljetukseen, kierrätykseen ja hävitykseen, noudatetaan (myös niiden asioiden osalta, joita ei ole käsitelty tässä luvussa).

7. Häätilanteet ja palontorjunta

7.1 Suunnitelmat häätilanteiden varalle

Yritys laatii suunnitelmat häätilanteiden varalle, ja niitä noudatetaan.

Suunnitelmissa käydään läpi tunnistetut riskit ja häätilanteita koskevat *rutiinit*.

Riskien eliminoimiseksi, vähentämiseksi ja kontrolloimiseksi olemassa olevia *rutiineja* noudatetaan.

Häätilannesuunnitelmat sisältävät vähintään mahdolliset vaarat ja häätilanneskenaariot (tulipalo, luonnonkatastrofit, kemikaali~~onnettomuudet~~ jne.), evakointirutiinit ja määritellyt roolit ja vastuut häätilanteissa.

7.2 Tulipalot ja tuleen liittyvät läheltä piti -tilanteet

Kaikki tulipalot tai *tuleen liittyvät läheltä piti -tilanteet* dokumentoidaan. Dokumentaatio sisältää tapauksen syyn analyysin ja korjaavat ja ennaltaehkäisevät toimenpiteet.

7.3 Pätevyys ja koulutus

Kullakin työskentelyalueella ja kaikissa työvuoroissa on riittävä määrä *työntekijöitä*, jotka on koulutettu käyttämään palontorjuntavälineitä.

Koulutuksessa *työntekijöitä* opetetaan käyttämään työpaikkansa palontorjuntavälineitä, ja koulutusta järjestetään vähintään kerran 24 kuukaudessa.

Koulutuksen kuvaus ja koulutukseen liittyvät tiedot ovat saatavilla.

Kaikille *työntekijöille* kerrotaan perustason paloturvallisuusasioista perehdytyskoulutuksessa ennen töiden aloittamista. Perehdytyskoulutuksessa käydään vähintään läpi evakointiin liittyvät *rutiinit* ja hälytyspainikkeiden sijainti ja käyttö.

Koulutuksen kuvaus ja koulutukseen liittyvät tiedot ovat saatavilla.

7.4 Palontorjuntavälineet

Käytettävissä on asianmukaiset palontorjuntavälineet.

Alkusammutusvälineet ovat helposti saatavilla ja tunnistettavissa, myös kaukaa. Niitä huolletaan asianmukaisesti, eikä niitä pidetä lukkojen takana.

Palontorjuntavälineet tarkastetaan yrityksen sisäisesti tai ne tarkastaa ulkopuolinen valtuutettu yritys vähintään kerran 12 kuukaudessa. Huolloista pidetään kirjaa ja/tai välineisiin kiinnitetään huoltoihin liittyvät tarrat/etiketit.

7.5 Poistumisreitit ja uloskäynnit

Uloskäynnit ja poistumisreitit mahdollistavat kaikkien *työntekijöiden* nopean ja turvallisen evakuoinnin.

Jokaista työskentelyaluetta kohti tiloissa on vähintään kaksi erillistä uloskäyntiä, ja

IWAY-toimintaohjeisto

Ympäristöä sekä sosiaali- ja työoloja koskevat vähimmäisvaatimukset tuotteiden, materiaalien ja palvelujen toimittajille

uloskäynnit ja poistumisreitit ovat esteettömästi käytettävissä.

Huoneessa voi olla yksi uloskäynti vain silloin, kun *työntekijöiden* määrä, huoneen koko, riskin taso ja työpaikan muut järjestelyt mahdollistavat kaikkien *työntekijöiden* nopean ja turvallisen evakuoinnin hätätilanteessa yhdenkin uloskäynnin kautta.

Kaikki uloskäynnit ja poistumisreitit merkitään itsevalaisevilla tai valaistuilla kylteillä, jotka näkyvät pääkäytäviltä. Uloskäyntien ovet pidetään lukitsemattomina sisäpuolelta, ja ne avautuvat poistumissuuntaan, ellei paikallinen lainsäädäntö toisin määrää.

7.6 Evakuointihälytys

Käytössä on itsenäinen ja toimiva hälytysjärjestelmä, jonka lähettämä yhtäjaksoinen ääni ilmoittaa kaikille *työntekijöille* hätätilanteesta ja varmistaa nopean ja turvallisen evakuoinnin. Meluisissa tiloissa on äänihälyttimen lisäksi valohälytin.

Hälytys voidaan aktivoida käsin, ja se on kuultavissa tai havaittavissa kaikissa tiloissa. Hälytyspainikkeet on selkeästi merkitty, ja ne toimivat myös sähkökatkosten aikana.

7.7 Evakuointiharjoitukset

Evakuointiharjoituksia järjestetään vähintään kerran 12 kuukaudessa. Harjoituksia järjestetään kaikissa työvuoroissa, ja harjoituksiin osallistuu mahdollisimman paljon *työntekijöitä* kaikilta osastoilta.

Evakuointitilanteessa nimetyt henkilöt vastaavat siitä, että kaikki *työntekijät* tulevat evakuoituiksi rakennuksesta.

Evakuointiharjoituksista pidetään kirjaa, ja muistiin merkitään vähintään harjoituksen päiväys ja ajankohta, tiedot työvuorosta, aika, joka kului evakuointiin ja sen tarkistamiseen, että kaikki *työntekijät* oli evakuoitu, harjoituksen tulokset ja tarvittavat korjaavat toimenpiteet.

7.8 Lakien noudattaminen

Lakeja ja säännöksiä, jotka liittyvät paloturvallisuuteen, mukaan lukien paloluokitus ja -raportointi ja paloviranomaisten suorittamat palotarkastukset, noudatetaan (myös niiden asioiden osalta, joita ei ole käsitelty tässä luvussa).

Jos tarkastuksessa havaitaan puutteita, jotka tulee korjata, korjaavat toimenpiteet dokumentoidaan ja toteutetaan määritellyssä aikataulussa.

8. Työntekijöiden terveys ja turvallisuus

8.1 Riskien arviointi

Yrityksessä ja kaikissa sen toimitiloissa on suoritettu *riskien arviointi*. *Riskien arviointi* tehdään uudelleen, jos toimintaan tulee muutoksia.

Yrityksessä pyritään vähentämään *henkilönsuojainten* tarvetta torjumalla riskien aiheuttajia (esim. pienentämällä melutasoa, parantamalla laiteturvallisuutta, käyttämällä turvallisia työskentelyrutiineja, parantamalla ilmanlaatua jne.).

8.2 Läheltä piti -tilanteet ja tapaturmat

Käytössä on *rutiinit*, jotka liittyvät raportointiin, analysointiin, seurantaan ja reagointiin *läheltä piti- ja tapaturmatilanteissa*.

8.3 Terveys- ja turvallisuuskoulutus

Työntekijöille tarjotaan tarvittavaa ja riittävää turvallisuuskoulutusta ennen laitteiden ja välineiden käyttöä tai mahdollisesti vaarallisten toimintojen suorittamista. Uudelleenkoulutusta järjestetään tarpeen mukaan tai lakisääteisissä väliajoin.

IWAY-toimintaohjeisto

Ympäristöä sekä sosiaali- ja työoloja koskevat vähimmäisvaatimukset tuotteiden, materiaalien ja palvelujen toimittajille

Perehdytyskoulutus sisältää päivittäisessä työssä tarvittavat tiedot terveys- ja turvallisuusasioista.

Koulutuksen kuvaus ja koulutukseen liittyvät tiedot ovat saatavilla.

8.4 Laitteet ja välineet

Kaikki tuotannossa ja toiminnoissa käytettävät laitteet ja muut välineet ovat turvallisia käyttää, ja ne on varustettu tarvittavilla suojavaleineilla työtapaturmien välttämiseksi.

Laitteet ja välineet, kuten trukit, liukuportaat, automaattiset ovet/portit, nosturit/hissit jne. tarkastutetaan ja hyväksytetään asianmukaisilla tarkastusviranomaisilla tai muilla valtuutetuilla henkilöillä lakien mukaisesti.

8.5 Turvallisuustiedot

Turvallisuustiedot ja/tai varoituskyltit ovat selkeästi ja näkyvästi esillä riskialueilla. Tiedoissa kuvaillaan riskit tai vaarat ja kuinka niille altistuminen minimoidaan. Tiedot on ilmaistu tavalla, jonka *työntekijät* ymmärtävät (käyttäen kuvia ja kuvatunnuksia ja/tai kirjallisia ohjeita kielellä, jota *työntekijät* ymmärtävät).

8.6 Turvalliset työskentelyrutiinit

Käytössä on turvalliset työskentelyrutiinit, joilla minimoidaan *tapaturmien* ja sairauksien riskit, joita liittyy vaarallisiin työtehtäviin, kuten työskentelyyn ahtaissa tai korkeissa paikoissa tai työskentelyyn henkilönostimien tai nostureiden kanssa.

8.7 Turvallisuusriskit

Työpaikan työturvallisuusriskeihin, jotka voivat aiheuttaa *tapaturman/vamman*, puututaan, ja riskit minimoidaan.

Esimerkkejä työturvallisuusriskeistä ovat suojaamattomat sähkökeskukset, liikenne työtiloissa, vaurioituneet portaat, vaurioituneet sähköjohdot tai maadoittamattomat laitteet, reiät lattiassa, tuotteiden säilytys jne.

8.8 Henkilönsuojaimet

Asianmukaisia *henkilönsuojaimia* ja suojavaatteita tarjotaan ilmaiseksi *työntekijöille* ja vierailijoille kaikilla vaarallisilla tai mahdollisesti riskialttiilla työskentelyalueilla. Näitä suojavarusteita ja -vaatteita on saatavilla, ja niitä huolletaan ja käytetään.

Alueet, joilla *henkilönsuojaimia* tarvitaan, merkitään selkeästi.

8.9 Ensiaputarvikkeet

Ensiaputarvikkeita säilytetään asianmukaisesti, ja niitä on *työntekijöiden* saatavilla kaikissa työvuoroissa kaikissa rakennuksissa ja kerroksissa sekä kaikissa rekoissa, vetureissa ja aluksissa.

Ensiaputarvikkeiden määrä riippuu tilojen koosta, suoritettavista työtehtävistä ja mahdollisesta loukkaantumisriskistä.

Ensiaputarvikkeita säilytetään lukitsemattomassa paikassa selkeästi merkityssä paikassa, jossa ne ovat helposti ja nopeasti saatavilla hätätilanteessa. *Ensiaputarvikkeet* pidetään hyvässä kunnossa ja tarkastetaan säännöllisesti niiden määrän ja käyttökelpoisuuden varmistamiseksi.

8.10 Ensiapukoulutuksen saaneet henkilöt

Riittävä määrä ensiapukoulutuksen saaneita henkilöitä on paikalla työaikoina kaikissa työvuoroissa, ja he ovat helposti *työntekijöiden* tunnistettavissa.

Ensiapukouluttajat ovat valtuutettuja kouluttajia, lääkäreitä tai sairaanhoitajia.

IWAY-toimintaohjeisto

Ympäristöä sekä sosiaali- ja työoloja koskevat vähimmäisvaatimukset tuotteiden, materiaalien ja palvelujen toimittajille

Ensiapukoulutus uusitaan vähintään 24 kuukauden välein tai lakisääteisten vaatimusten mukaisesti.

Tavarantoimittaja pitää kirjaa koulutuksista. Tämä kirjanpito sisältää osallistujien nimet, koulutuspäivämäärät ja yhteenvedon koulutuksesta.

8.11 Työolosuhteet ja ergonomia

Työntekijöille tarjotaan hyvät työolosuhteet. Työolosuhteisiin liittyviä seikkoja, joita valvotaan, ovat muun muassa melu, lämpötila, valaistus ja ilmanlaatu. Tarvittavista mittauksista pidetään kirjaa.

Lämpiminä aikoina työpaikan sisälämpötila saa olla sama kuin ulkoilman lämpötila, edellyttäen että tilassa on katto, joka tarjoaa varjoa ja suojaa auringolta. Tällöin *työntekijät* saavat pitää useampia taukoja ja heille tarjotaan asianmukaiset vaatteet, juomavettä tai tuulettimia jne.

Työpaikkojen ergonomiset olosuhteet arvioidaan.

Yrityksellä on dokumentoitu suunnitelma koskien sitä, miten vähennetään yksitoikkoista toistotyötä ja työasentoja ym., jotka voivat aiheuttaa vammoja pitkällä aikavälillä, ja suunnitelmaa noudatetaan.

8.12 Juomavesi

Kaikille *työntekijöille* tarjotaan puhdasta juomavettä ilmaiseksi. Vedenjakelulaitteita huolletaan asianmukaisesti, ja ne sijaitsevat kohtuullisen matkan päässä työskentelyalueilta.

8.13 Tilojen kunnossapito ja hygienia

Tilojen hyvästä kunnossapidosta huolehditaan, jotta *työntekijöille* voidaan varmistaa hygieeninen ja turvallinen ympäristö.

Kaikki tilat siivotaan säännöllisesti ja pidetään hyvässä kunnossa.

Tarjolla on riittävä määrä asianmukaisesti varustettuja peseytymis- ja wc-tiloja.

8.14 Taukotilat

Työntekijöitä varten on riittävä määrä tiloja, joissa he voivat levätä ja syödä taukojen aikana.

Työntekijöille tarjotaan asianmukaiset tilat ruokataukoja varten. Nämä tilat ovat puhtaita ja hyvässä kunnossa ja sijaitsevat erillään tuotantoympäristöstä, kuten melusta, pölystä jne. Ruokailutilat on varustettu vähintään tuoleilla/penkeillä ja pöydillä.

8.15 Alkoholi ja huumeet

Käytössä on alkoholia ja huumeita koskevat *toimintaperiaatteet*, joiden tarkoitus on ehkäistä työntekoa alkoholin, huumeiden tai muiden päihteiden, jotka estävät *työntekijää* tekemästä työtään turvallisesti ja tehokkaasti, alaisena. *Toimintaperiaatteista* tiedotetaan aktiivisesti *työntekijöille*, ja ne ovat kaikkien *työntekijöiden* tiedossa.

8.16 Lakien noudattaminen

Lakeja ja säännöksiä, jotka liittyvät terveys- ja turvallisuusasioihin, mukaan lukien luokitus, raportointi ja viranomaisten suorittamat tarkastukset, noudatetaan (myös niiden asioiden osalta, joita ei ole käsitelty tässä luvussa).

Tarkastusten seurauksena vaadittavat korjaavat toimenpiteet dokumentoidaan ja toteutetaan annetussa aikataulussa.

9. Rekrytointi, työaika, palkka ja edut

9.1 Raportointi ja viranomaisten suorittamat tarkastukset

IWAY-toimintaohjeisto

Ympäristöä sekä sosiaali- ja työoloja koskevat vähimmäisvaatimukset tuotteiden, materiaalien ja palvelujen toimittajille

Työsuojelutarkastusten tai vastaavien seurauksena vaadittavat korjaavat toimenpiteet dokumentoidaan ja toteutetaan annetussa aikataulussa.

9.2 Rekrytointirutiinit ja rekrytointiyritykset

Jos *työntekijän* rekrytointiin on käytetty rekrytointiyritystä, kaikki rekrytointiprosessin vaiheet ja prosessiin osallistuneet välittäjät yksilöidään ja kuvaillaan IKEA-konsernille pyydettyä.

Jokaisella *työntekijöitä* rekrytoivalla yrityksellä/välittäjällä on laillinen lupa kyseiseen toimintaan.

9.3 Työsopimukset

Jokaisen *työntekijän* kanssa tehdään ennen työsuhteen alkua kirjallinen *työsopimus*, jossa kuvataan työehdot *työntekijän* ymmärtämällä tavalla.

Sopimus sisältää vähintään seuraavat tiedot: työnantajan nimi sekä *työntekijän* nimi, syntymäaika, asema, palkka, työaika, ylityökorvaukset, edut ja irtisanomisaika. Tiedot työajoista, ylityökorvauksista, eduista ja irtisanomisajasta voidaan vaihtoehtoisesti antaa myös *työntekijöille* tarkoitetussa käsikirjassa tai vastaavassa.

Jos *työsuhde* päättyy sovitun irtisanomisajan mukaisesti, lähtevän *työntekijän* palkasta ei tehdä minkäänlaisia vähennyksiä.

9.4 Palkka- ja työaikakirjanpito

Palkka- ja työaikakirjanpitoa, josta ilmenee jokaisen *työntekijän* palkanmaksu ja työajat, ylläpidetään.

Tavarantoimittaja säilyttää palkkakirjanpitoa vähintään 24 kuukautta, ja kirjanpito sisältää säännöllisen työajan, ylityötunnit, urakkapalkan, tuotantobonukset, lisät, sovellettavat vähennykset ja nettopalkan.

9.5 Työaika ja ylityöt

Työntekijät eivät työskentele yli kuuttakymmentä (60) tuntia viikossa ylityöt mukaan lukien. Ylityöt ovat vapaaehtoisia.

9.6 Yksi vapaapäivä viikossa

Työntekijöillä on vähintään yksi vapaapäivä viikossa.

9.7 Palkat

Työntekijöiden palkat, mukaan lukien ylityökorvaukset, maksetaan ajallaan säännöllisin väliajoin ja vähintään kerran kuussa.

Vähennykset eivät koskaan ole yli 20 % *työntekijän* palkasta, eivätkä ne koskaan johda siihen, että maksettu palkka on alle lakisääteisen vähimmäispalkan.

Lakisääteiset pakolliset vähennykset (kuten verot ja eläkemaksut) tai sovitut vähennykset (kuten ateriat, majoitus ja ammattiyhdistyksen jäsenmaksut) eivät sisälly edellä mainittuun 20 %:iin.

Työntekijöiltä ei vaadita vakuuksia.

Ellei laissa toisin säädetä, *työntekijöille* ei makseta alle lakisääteisen vähimmäispalkan, jos työnantaja vaatii lyhytaikaisia työnseisauksia.

Täydelliset palkkatiedot sisältävät palkkatositteet toimitetaan *työntekijöille* jokaisen palkanmaksukauden lopussa. Palkkatosite sisältää seuraavat tiedot: työpäivien lukumäärä, tienattu bruttopalkka tai urakkapalkka, ylityötunnit sovitulla korvauksilla, bonukset, lisät, lakisääteiset pakolliset vähennykset, muut vähennykset ja nettopalkka.

IWAY-toimintaohjeisto

Ympäristöä sekä sosiaali- ja työoloja koskevat vähimmäisvaatimukset tuotteiden, materiaalien ja palvelujen toimittajille

9.8 Vapaat

Työntekijät saavat pitää vapaata työstään lainsäädännön, paikallisten tapojen ja standardien mukaisesti.

9.9 Tauot

Työntekijöille tarjotaan asianmukaiset ruoka- ja muut tauot.

Työntekijöillä on vähintään yksi tauko 5 tunnin työpäivää ja työvuoroa kohti, ja tauko kestää vähintään 30 minuuttia, elleivät *tavarantoimittaja* ja *työntekijät* ole muuta kirjallisesti sopineet paikallisen ammattiyhdistyksen tai muun *työntekijöiden* edustajan kanssa tehtävällä sopimuksella.

9.10 Edut

Työntekijöille tarjotaan kaikki heille lain mukaan kuuluvat edut, kuten sairausvakuutus, sosiaalivakuutus, eläkkeet jne.

9.11 Lakien noudattaminen

Lakeja ja säännöksiä, jotka liittyvät *työntekijöiden* työsuhteeseen, noudatetaan (myös niiden asioiden osalta, joita ei ole käsitelty tässä luvussa).

Näitä ovat esimerkiksi lait ja säännökset, jotka liittyvät rekrytointikäytäntöihin, sopimuksiin, työaikoihin, palkkoihin, vapaisiin ja etuihin.

10. Majoitus

10.1 Majoitusolosuhteet

Tavarantoimittajan järjestämä *majoitus* tarjoaa *työntekijöille* asianmukaiset ja turvalliset olosuhteet.

Perheettömille miehille ja naisille järjestetään sukupuolen mukaan erilliset majoitustilat.

Työntekijöiden oikeutta poistua majoitustiloista vapaa-aikanaan ei estetä minkäänlaisilla rajoituksilla.

Keskimääräinen asuintila on vähintään 3,8 m² henkeä kohti. Majoitustiloissa on riittävä ilmastointi ja/tai lämmitys.

Nukkumistilat on mahdollista lukita sekä ulkoa- että sisältäpäin, ja jokaisella *työntekijällä* on säilytyslokero omia tavaroitaan varten.

Työntekijöille tarjotaan oma sänky/patja tai makuualusta.

10.2 Tilojen kunnossapito

Kaikki tilat siivotaan säännöllisesti ja pidetään hyvässä kunnossa.

Tarjolla on riittävä määrä puhtaita ja asianmukaisesti varustettuja peseytymis- ja wc-tiloja, joita ylläpidetään kohtuullisten standardien mukaisesti.

Kaikki alueet, missä valmistetaan, tarjoillaan tai syödään ruokaa, täyttävät paikalliset hygieniaa koskevat määräykset.

10.3 Turvallisuus

Uloskäynnit ja poistumisreitit mahdollistavat kaikkien ihmisten nopean ja turvallisen evakuoinnin.

Tiloissa on vähintään kaksi erillistä uloskäyntiä kerrosta kohti, ja kaikki uloskäynnit ja

IWAY-toimintaohjeisto

Ympäristöä sekä sosiaali- ja työoloja koskevat vähimmäisvaatimukset tuotteiden, materiaalien ja palvelujen toimittajille

poistumisreitit ovat vapaita esteistä eikä niitä ole lukittu sisäpuolelta.

Majoituksen paloturvallisuutta koskevat vaatimukset ovat samat kuin tämän asiakirjan luvussa 7 mainitut vaatimukset: pätevyys ja koulutus (7.3), palontorjuntavälineet (7.4), evakuointahälytys (7.6) ja evakuointiharjoitukset (7.7).

Majoitustilat eivät sijaitse rakennuksessa, jossa suoritetaan riskialttiita toimintoja.

10.4 Lakien noudattaminen

Lakeja ja säännöksiä, jotka liittyvät *majoitukseen*, noudatetaan (myös niiden asioiden osalta, joita ei ole käsitelty tässä luvussa).

11. Lapsityövoima ja nuoret työntekijät

11.1 *Tavarantoimittajan* lapsityövoiman käytön ehkäisy

Tavarantoimittajalla on käytössä dokumentoidut *rutiiinit* lapsityövoiman käytön ehkäisemiseksi.

11.2 *Tavarantoimittajan* lapsityövoiman käyttöön puuttuminen

Tavarantoimittajalla on käytössä dokumentoidut *rutiiinit*, joilla varmistetaan, että *tavarantoimittajan* havaittuun lapsityövoiman käyttöön puututaan välittömästi.

- Kaikissa toimenpiteissä huomioidaan lapsen etu. *Rutiiinit* sisältävät toimenpiteet lapsen siirtämiseksi pois työstä ja lapsen kehityksen kannalta parempien ja kestävämpien vaihtoehtojen järjestämiseksi. *Rutiiinit* ovat yhdenmukaiset "IKEA WAY on Preventing Child Labour"-ohjeiston kanssa.
- Jos lapsityövoiman käyttöä havaitaan, IKEA-konsernille ilmoitetaan siitä välittömästi.

11.3 *Alihankkijoiden* lapsityövoiman käytön ehkäisy

Tavarantoimittajalla on käytössä dokumentoidut *rutiiinit*, joilla ehkäistään *alihankkijoiden* lapsityövoiman käyttöä.

11.4 *Alihankkijoiden* lapsityövoiman käyttöön puuttuminen

Tavarantoimittajalla on käytössä dokumentoidut *rutiiinit*, joilla varmistetaan, että *alihankkijan* havaittuun lapsityövoiman käyttöön puututaan välittömästi.

- Kaikissa toimenpiteissä huomioidaan lapsen etu. *Rutiiinit* sisältävät toimenpiteet lapsen siirtämiseksi pois työstä ja lapsen kehityksen kannalta parempien ja kestävämpien vaihtoehtojen järjestämiseksi. *Rutiiinit* ovat yhdenmukaiset "IKEA WAY on Preventing Child Labour"-ohjeiston kanssa.
- Jos *alihankkijan* havaitaan käyttävän lapsityövoimaa, IKEA-konsernille ilmoitetaan siitä välittömästi.

11.5 Nuorten *työntekijöiden* suojeleminen

IKEA-konserni tukee nuorten *työntekijöiden* laillista työllistämistä. Nuoria *työntekijöitä* ovat laillisen työiän saavuttaneet alle 18-vuotiaat henkilöt.

Tavarantoimittaja varmistaa, että nuoria *työntekijöitä* työllistetään lain mukaisesti, ja suojelee heitä sellaiselta työltä, joka luonteensa tai olosuhteidensa vuoksi saattaa olla haitallista heidän terveydelleen, turvallisuudelleen tai moraalilleen.

- *Tavarantoimittaja* tietää, millainen työ on soveliaista nuorille *työntekijöille*.
- Nuoret *työntekijät* eivät tee vaarallista työtä.

IWAY-toimintaohjeisto

Ympäristöä sekä sosiaali- ja työoloja koskevat vähimmäisvaatimukset tuotteiden, materiaalien ja palvelujen toimittajille

- Nuoret *työntekijät* eivät tee yövuoroja.

12. Syrjintä

12.1 Syrjintää koskevat *toimintaperiaatteet ja rutiinit*

Käytössä on *toimintaperiaatteet* ja asianmukaiset *rutiinit*, joissa kuvaillaan syrjintää koskevat ennaltaehkäisevät ja korjaavat toimenpiteet.

12.2 Syrjintä

Työntekijöitä ei syrjitä rekrytoinnin tai työsuhteen aikana rodun, uskonnollisen tai muun vakaumuksen, sukupuolen, siviilisäädyn, äitiyden, iän, poliittisten mielipiteiden, kansallisuuden, vammaisuuden, terveydentilan, seksuaalisen suuntautuneisuuden tai muun vastaavan syyn perusteella.

Kaikilla *työntekijöillä*, mukaan lukien tilapäiset ja alihankintatyötä tekevät *työntekijät*, on yhtäläiset oikeudet ja sosiaaliset edut, ellei näitä ole lailla rajoitettu.

12.3 Lakien noudattaminen

Lakeja ja säännöksiä, jotka liittyvät syrjintään, noudatetaan (myös niiden asioiden osalta, joita ei ole käsitelty tässä luvussa).

13. Työntekijöiden osallistuminen

13.1 Työpaikan olosuhteet

Perustamalla terveys- ja turvallisuuskomitean tai vastaavan yritys tarjoaa dokumentoidun ja *työntekijöille* tutun tavan vaikuttaa toimenpiteisiin, joilla parannetaan IWAY-toimintaohjeistoon liittyviä asioita työpaikalla.

Komitea käsittelee tunnistettuja vaaroja, riskejä ja huolenaiheita ja laatii dokumentoituja toimenpiteitä työpaikan olosuhteiden parantamiseksi jatkuvasti. Komitean tulee myös vähentää *läheltä piti -tilanteiden* ja *tapaturmien* määrää ja lisätä *työntekijöiden* osallistumista työpaikalla.

Dokumentoidut suunnitelmat ja toimenpiteiden tulokset ovat kaikkien *työntekijöiden* saatavilla.

13.2 Valitusrutiinit

Käytössä on dokumentoidut *rutiinit*, joissa kuvataan, miten *työntekijät* voivat tuoda esiin ongelmia ja tehdä valituksia koskien IWAY-toimintaohjeistoon liittyviä asioita, esim. syrjintää, *häirintää* tai hyväksikäyttöä. *Työntekijät* tuntevat hyvin nämä valitusrutiinit.

Valitusrutiineihin sisältyy se, miten *työntekijät*, mukaan lukien tilapäiset ja alihankintatyötä tekevät *työntekijät*, voivat tuoda esiin ongelmia ja tehdä valituksia suoraan *tavarantoimittajalle*.

13.3 Järjestäytymisvapaus

Tavarantoimittaja kunnioittaa *työntekijöiden* oikeutta muodostaa ammattiyhdistys tai liittyä tai olla liittymättä valitsemaansa ammattiyhdistykseen ilman pelkoa kustotoimenpiteistä, estämisestä, uhkailusta tai *häirinnästä*.

Niissä maissa, joissa järjestäytymisvapautta säädellään tai rajoitetaan lailla tai se on lailla kielletty, *tavarantoimittaja* ei estä vaihtoehtoisia itsenäisiä ja vapaita *työntekijöiden* edustuksen muotoja.

IWAY-toimintaohjeisto

Ympäristöä sekä sosiaali- ja työoloja koskevat vähimmäisvaatimukset tuotteiden, materiaalien ja palvelujen toimittajille

13.4 Työehtosopimusneuvottelut

Työntekijät saavat käydä vapaasti *työehtosopimusneuvotteluja* ilman pelkoa kostotoimenpiteistä, estämisestä, uhkailusta tai *häirinnästä*.

Niissä maissa, joissa oikeutta käydä *työehtosopimusneuvotteluja* säädellään tai rajoitetaan lailla tai se on lailla kielletty, *tavarantoimittaja* ei estä vaihtoehtoisia itsenäisiä ja vapaita *työntekijöiden* neuvottelumuotoja.

13.5 Lakien noudattaminen

Lakeja ja säännöksiä, jotka liittyvät *työntekijöiden* oikeuksiin, noudatetaan (myös niiden asioiden osalta, joita ei ole käsitelty tässä luvussa).

14. Häirintä, hyväksikäyttö ja kurinpitotoimet

14.1 Häirintää ja hyväksikäyttöä koskevat toimintaperiaatteet ja rutiinit ja kurinpitotoimia koskevat säännöt

Käytössä on *toimintaperiaatteet* ja asianmukaiset *rutiinit*, joissa kuvaillaan *häirintää* ja hyväksikäyttöä koskevat ennaltaehkäisevät ja korjaavat toimenpiteet, sekä kurinpitotoimia koskevat säännöt.

Nämä koskevat kaikkia *työntekijöitä*, mukaan lukien tilapäiset ja alihankintatyötä tekevät *työntekijät*, ja niistä tiedotetaan kaikille *työntekijöille*.

14.2 Rangaistukset ja valitusoikeus

Tavarantoimittaja ei käytä ruumiillista rangaistusta, väkivallalla uhkailua tai muita henkisen tai fyysisen pakottamisen muotoja eikä tue tai salli niiden käyttöä. *Tavarantoimittaja* ei myöskään käytä julkisia varoitus- tai rangaistusjärjestelmiä.

Kaikilla *työntekijöillä*, mukaan lukien tilapäiset ja alihankintatyötä tekevät *työntekijät*, on oikeus valittaa nuhteista/kurinpitotoimista/irtisanomisesta. Nämä valitukset kirjataan.

14.3 Häirintä ja hyväksikäyttö

Tavarantoimittaja ei harjoita, tue tai salli minkäänlaista *häirintää* tai hyväksikäyttöä, joka kohdistuu *työntekijöihin*, mukaan lukien tilapäiset ja alihankintatyötä tekevät *työntekijät*, työpaikalla tai *työntekijöiden* asuintiloissa.

14.4 Lakien noudattaminen

Lakeja ja säännöksiä, jotka liittyvät *häirintään*, hyväksikäyttöön ja kurinpitotoimiin, noudatetaan (myös niiden asioiden osalta, joita ei ole käsitelty tässä luvussa).

IWAY-toimintaohjeisto

Ympäristöä sekä sosiaali- ja työoloja koskevat vähimmäisvaatimukset tuotteiden, materiaalien ja palvelujen toimittajille

Määritelmät ja sanasto

Tapaturma – Mikä hyvänsä tapahtuma, joka johtaa loukkaantumiseen.

Majoitus – Työnantajan tarjoama asuintila, joka koostuu nukkumistiloista tai kokonaisesta rakennuksesta ja jossa on huoneita perheettömille henkilöille, perheille tai työntekijäryhmille. Ajoneuvon ohjaamoa ei katsota majoitustilaksi.

Orjatyö – Tällä tarkoitetaan paitsi työtä, johon henkilö on sidottu fyysisesti, myös työtä, johon henkilö on sidottu taloudellisten velkojen, lainojen tai vakuuksien perusteella. Katso myös Pakkotyö.

Kemikaalit – Kemikaaleiksi määritellään kemialliset aineet ja tuotteet, kuten voiteluöljy, diesel, liima, lakka, liuottimet, maalit, väriaineet, kovetteet, petsit, vahat, hapot, suolat, lisäaineet, kaasut jne.

Työehtosopimusneuvottelut – Tällä tarkoitetaan työnantajan ja työntekijöiden (vapaasti ja itsenäisesti valitsemien) edustajien välisiä neuvotteluja.

Päivitetään jatkuvasti – Tämä tarkoittaa, että asiakirjaa päivitetään aina, kun tuotannossa, toiminnoissa tai palveluissa tapahtuu muutoksia. Esimerkiksi uuden kemikaalin käyttöönoton johdosta kemikaalien luetteloa päivitetään ja huolehditaan siitä, että asianmukainen käyttöturvallisuustiedote on saatavilla.

Kriittinen alihankkija – Kriittisen alihankkijan määritelmän laatii asianomainen IKEA-organisaatio alla olevan määritelmän mukaisesti.
*Alihankkija määritellään **kriittiseksi**, jos sen toiminnan katsotaan olevan mahdollisesti erittäin haitallista ympäristölle tai työntekijöiden terveydelle tai turvallisuudelle tai jos alihankkija toimii teollisuudenalalla, joka on altis lapsi-, pakko- tai orjatyövoiman käytölle.*

Työsopimus – Sopimus, jolla työntekijä ja yritys sopivat työsuhteen ehtoista. Työsopimus voidaan korvata nimitys- tai tarjouskirjeellä.

Tuleen liittyvä läheltä piti -tilanne – Tapahtuma, joka olisi voinut johtaa tulipaloon ja jossa ihmisiä olisi voinut loukkaantua ja/tai omaisuutta vahingoittua.

Ensiaputarvikkeet – Tämä ei tarkoita vain ensiapupakkausten sisältämiä tarvikkeita vaan myös muita tarvikkeita, joiden tarve on määritetty riskien arvioinnissa, esim. silmänhuuhteluvälineet, hätäsuihku, tukikauluri, defibrillaattori, parit jne.

Pakkotyö – Pakkotyöllä tarkoitetaan kaikenlaista työtä tai palvelusta, johon henkilö pakotetaan rangaistuksen uhalla tai takavarikoimalla henkilökohtaista omaisuutta, kuten henkilöllisyystodistus, passi jne., ja johon mainittu henkilö ei ole vapaaehtoisesti tarjoutunut.

Häirintä – Häirintää voi olla loukkaava toiminta, puhe tai käytös, joka nöyryyttää, halventaa tai aiheuttaa kiusaantuneisuutta, tai pelotteleva tai uhkaileva toiminta. Näitä ovat esimerkiksi – vakavat tai toistuvat epäkohteliaat, alentavat tai loukkaavat huomautukset – seksististen, rasististen tai muulla tavoin loukkaavien kuvien tai julisteiden esillepano – uhkailu, pelottelu tai kostotoimenpiteet.

Ongelmajäte – Ongelmajäte on jätettä, joka voi vahingoittaa ihmisten terveyttä ja/tai ympäristöä kemiallisten, fyysisten tai biologisten ominaisuuksiensa vuoksi (jäte on esim. syttyvää, räjähtävää, myrkyllistä, radioaktiivista tai tartuntavaarallista). Ongelmajätteeksi katsotaan muun muassa paikallisessa lainsäädännössä määritelty ongelmajäte.

IWAY-toimintaohjeisto

Ympäristöä sekä sosiaali- ja työoloja koskevat vähimmäisvaatimukset tuotteiden, materiaalien ja palvelujen toimittajille

Läheltä piti -tilanne – Työpaikalla sattunut tapahtuma, joka olisi voinut johtaa ihmisten loukkaantumiseen tai aiheuttaa vahinkoa ympäristölle.

IWAY-vaatimukset tai vastaavat vaatimukset – Jos tavarantoimittajalla on käytössä omat huolellisesti laaditut vaatimukset, järjestelmät ja rutiinit, jotka kattavat kaikki IWAY-toimintaohjeiston sisältämät asiat, IKEA-konserni voi tapauskohtaisesti katsoa näiden tavarantoimittajan vaatimusten, järjestelmien ja rutiinien vastaavan IWAY-toimintaohjeistoa.

Käyttöturvallisuustiedote – Käyttöturvallisuustiedote on asiakirja, joka tarjoaa työntekijöille ja pelastushenkilöstölle rutiinit kemikaalien turvalliseen käsittelyyn.

Henkilönsuojaimet – Näitä ovat esimerkiksi kypärät, suojalasit, suojakäsineet, turvakengät, kuulosuojaimet, esiliinat, naamarit jne.

Toimintaperiaatteet – Yrityksen johdon laatimat ja vahvistamat peruseriaatteet ja niihin liittyvät ohjeet, joiden avulla ohjataan ja rajoitetaan yrityksen toimia pitkän aikavälin tavoitteiden saavuttamiseksi.

Vankityövoima – IWAY-vaatimuksissa kielletään ehdottomasti vankityövoiman käyttö valmistettaessa tuotteita tai tarjottaessa palveluja IKEA-konsernille. Tästä voidaan poiketa tapauskohtaisesti silloin, kun kyseessä on yhteiskunnallinen ohjelma, jolla tuetaan yksilöiden integrointia yhteiskuntaan. ILO:n yleissopimuksiin perustuvat kriteerit ovat saatavana pyynnöstä.

Riskien arviointi – Sellaisten tekijöiden, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa ihmisille työpaikalla, huolellinen arviointi. Arvioinnin perusteella määritetään, onko työpaikalla ryhdytty riittäviin varotoimenpiteisiin ja tarvitaanko korjaavia toimenpiteitä.

Rutiinit – Johonkin toimintaan tai prosessiin liittyvän työjärjestyksen järjestelmällinen kuvaus. Rutiinit esitetään yleensä kirjallisessa muodossa, mutta ne voidaan esittää myös yksinkertaisemmin kuvien, ohjekylyttien, kaaviokuvien jne. avulla.

Alihankkija – Tämä tarkoittaa yritystä, joka tarjoaa palveluja tai tuotantokapasiteettia tai toimittaa raaka-aineita tai osia IKEA-tavarantoimittajalle.

Tavarantoimittaja tarkoittaa tässä asiakirjassa myyjää tai palveluntarjoajaa, joka valmistaa ja/tai toimittaa tuotteita, osia, materiaaleja tai palveluja IKEA-konsernin yrityksille. Tätä määrittelyä sovelletaan kaikkiin IWAY-toimintaohjeistoa koskeviin asiakirjoihin.

Työntekijä tarkoittaa tässä asiakirjassa omia palkattuja työntekijöitä sekä määräaikaista työntekijöitä, urakkatyöntekijöitä, tilapäistyöntekijöitä mukaan lukien siirtotyöläiset, harjoittelijoita ja koeajalla olevia työntekijöitä.

IWAY-toimintaohjeisto

Ympäristöä sekä sosiaali- ja työoloja koskevat vähimmäisvaatimukset tuotteiden, materiaalien ja palvelujen toimittajille

Tärkeimmät lähteet

- R 1 Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus (YK 1948)
- R 2 Lapsen oikeuksien sopimus (YK 1989)
- R 3 Työelämän perusperiaatteita ja -oikeuksia koskeva julistus (ILO 1998) ja siihen liittyvät yleissopimukset
- R 4 Työturvallisuus ja -terveys sekä työympäristö (ILO:n yleissopimus nro 155)
- R 5 YK:n Global Compact -aloitteen kymmenen periaatetta (YK 2000)